

καὶ ἐν εὐφροσύνῃ,
καὶ μὲ χαρὰ μεγάλη,
ἄνυμνήσατε λαοί,
ὑμνολογήσατε οἱ λαοί,
ὅτι δεδόξασται».
τὸν δοξασμένο Κύριο³.

α' τροπάριον

Ῥεύσαντα ἐκ παραβάσεως,
τὸν ἄνθρωπο ποῦ ἐξέπεσε διὰ τῆς παραβάσεως⁴,
Θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα γενόμενον,
αὐτὸν ποῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ δημιουργήθηκε,
ὄλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα,
κι' ὀλοτελῶς εἰς τὴν φθορὰν ἐδόθηκε κι' ἐχάθηκε,
κρείττονος ἑπτακότα θείας ζωῆς,
αὐτὸν ποῦ ἐστερήθηκε ἀνώτερη ζωὴ, θεία, παραδεισένια,
αὔθις ἀναπλάττει,
πάλι τὸν ἀναπλάσσει
ὁ σοφὸς Δημιουργός,
ὁ σοφὸς Δημιουργός,
ὅτι δεδόξασται.
ὁ δοξασμένος Κύριος.

3. Ὁ ποιητὴς μὲ τὴν φράση αὐτὴ παραπέμπει στὴν ὠδὴ τοῦ Μωϋσέως «ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται», διὰ τῆς ὁποίας ὑμνήσαν τὸν Θεὸν οἱ Ἰσραηλίτες μετὰ τὴν διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.

4. Πρβλ.: «Ἴνα ρεύσαντας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι διὰ κακίαν, πρὸς αὐτὸ πάλιν ἐπαναγάγῃ διὰ σαρκώσεως» (= Ὁ Χριστὸς γεννᾶται, γιὰ νὰ ἐπαναφέρει μὲ τὴν σάρκωσή του στὴν παραδείσια κατάσταση ἡμᾶς ποῦ ξεπέσαμε ἀπ' αὐτὴν ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτίας - Ἁγ. Ἰρηγορίου Θεολόγου, Λόγος εἰς τὰ Θεοφάνεια).

β' τροπάριον

Ἰδὼν ὁ Κτίστης ὀλλύμενον,
Σὰν εἶδε ὁ Δημιουργὸς νὰ χάνεται
τὸν ἄνθρωπον χερσίν, ὃν ἐποίησε,
ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἔπλασαν τὰ χερία του
κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται,
τοὺς οὐρανοὺς ἀφήνει καὶ κατέρχεται,
τοῦτον δὲ ἐκ Παρθένου θείας Ἄγνης,
καὶ προσλαμβάνει αὐτὸν ἐκ τῆς ἀγνῆς θείας Παρθένου,
ὄλον οὐσιοῦται,
μὲ ὀλόκληρη τὴν φύση του
ἀληθεία σαρκωθείς,
καὶ ἀληθῶς σαρκώνεται
ὅτι δεδόξασται.
ὁ δοξασμένος Κύριος.

γ' τροπάριον

Σοφία λόγος καὶ δύναμις,
Σοφία, λόγος καὶ δύναμις Θεοῦ⁵,
Υἱὸς ὢν τοῦ Πατρός, καὶ ἀπαύγασμα,
ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ τοῦ Πατρὸς
ἀπαύγασμα⁶ λαμπρότατο,
Χριστὸς ὁ Θεός, δυνάμεις λαθών,
ὁ Κύριός μας καὶ Θεός, ἀπὸ δυνάμεις
κράτησε κρυφὸν τὸν τρόπο τῆς σαρκώσεως,

5. Πρβλ. Α' Κορ. 10, 24: «Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» καὶ Ἰω. 1, 1: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος».

6. Πρβλ. Ἑβρ. 1, 3: «Ὁς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτῆρ τῆς ὑποστάσεως» (= αὐτὸς ὄντας λαμπρὴ ἀπόρροια τῆς δόξης καὶ ἀποτύπωμα τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς του).

καὶ Ἀράβων νῆσοί τε,

καὶ τὰ νησιά τοῦ κόλπου τῶν Ἀράβων⁴⁵,

Σαβᾶ Μήδων, πάσης γῆς κρατοῦντες,

οἱ ἄρχοντες Σαβᾶ⁴⁶, τῶν Μήδων καὶ ὀλόκληρης τῆς γῆς
προσέπεσόν σοι Σωτήρ.

ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν ἐσένα τὸν Σωτήρα.

Δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Δόξα στὴν δύναμή σου Κύριε.

Ὁ ἰαμβικός κανὼν. Ὡδὴ δ'.

Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμός

«Γένους βροτείου τὴν ἀνάπλασιν πάλαι,

τὴν ἀναγέννηση τοῦ γένους τῶν θνητῶν ἀπὸ παλιά,

Ἄδων Προφήτης Ἀββακούμ, προμηνύει,

προλέγει ψάλλων ὁ Προφήτης Ἀββακούμ,

Ἴδειν ἀφράστως ἀξιοθεῖς τὸν τύπον.

ποῦ ἀξιώθηκε νὰ δεῖ συμβολικὰ προτύπωση⁴⁷

ἀπερίγραπτη μὲ λόγια.

Νέον βρέφος γάρ, ἐξ ὄρους τῆς Παρθένου,

Γιατὶ βρέφος παράδοξο προῆλθε ἐκ τῆς Παρθένου,

(καὶ σὰν τὸ δέντρο ἀπὸ δάσος τοῦ βουνοῦ),

Ἐξῆλθε λαῶν, εἰς ἀνάπλασιν Λόγος».

ἔτσι γεννήθηκε ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ

γιὰ ν' ἀναπλάσει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

45. Σημερινὸ Κατάρ.

46. Σημερινὴ Ἰεμένη.

47. Πρβλ. αὐτὰ ποῦ γράψαμε στὴν ὑποσ. 39 γιὰ τὸ κατάσκιον ὄρος, ἐκ τοῦ ὁποῦ βλαστὸς ὑπῆρξε ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς Παρθένου Κύριος.

α' τροπάριον

Ἴσος προῆλθες τοῖς βροτοῖς ἐκουσίως,

Γεννήθηκες ἐκούσια, ἴσος στὴν φύση σου

μὲ ὅλους τοὺς θνητοὺς (ἦτοι ὡς τέλειος ἄνθρωπος),

Ἵψιστε, σάρκα προσλαβὼν ἐκ Παρθένου,

παίρνοντας, Ἵψιστε Θεέ, σάρκα ἐκ τῆς Παρθένου,

Ἴδὸν καθᾶραι τῆς δρακοντείας κάρας,

γιὰ ν' ἀφανίσεις τὸ φαρμάκι τῆς δρακόντειας

(τοῦ Διαβόλου) κεφαλῆς⁴⁸,

Ἄγων ἅπαντας πρὸς σέλας ζωηφόρον,

καὶ νὰ ὀδηγήσεις ἅπαντες ἀπ' τὴν ἀνήλιαγες στοεὺς

(πύλες τῆς ἁμαρτίας) στὸ ζωηφόρο σέλας

(τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς θεογνωσίας),

Θεὸς πεφυκῶς, ἐκ πυλῶν ἀνηλίων.

ὡς ἀληθῆς ἀπὸ τὴν φύση Σου Θεός.

β' τροπάριον

Ἔθνη τὰ πρόσθεν τῇ φθορᾷ βεβυσμένα⁴⁹.

Ἔθνη στὰ εἰδῶλα παλιότερα πιστὰ καὶ βυθισμένα στὴν φθορά,

Ὀλεθρον ἄρδην δυσμενοῦς πεφευγότα,

τώρα τελείως ἐλεύθερα ἀπ' τὸν ὄλεθρο τοῦ δυσμενοῦς ἐχθροῦ,

Ἵψοῦτε χεῖρας, σὺν κρότοις ἐφυμνίοις,

ὑψώστε χεῖρια χτυπώντας δυνατὰ καὶ ὕμνους ψάλλετε⁵⁰,

Μόνον σέβοντα Χριστόν, ὡς εὐεργέτην,

τὸν σεβασμὸ σας δείχνοντας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ μόνον εὐεργέτην,

48. Εἶπε γιὰ φαρμάκι τῆς κεφαλῆς τοῦ δράκοντος διότι ἐκεῖ ἔχουν τὰ φίδια τὸ δηλητήριο.

49. Γράφει βεβυσμένα ἀντὶ βεβυθισμένα γιὰ μετρικούς λόγους.

50. Πρβλ. Ψαλμ. (46, 1): «Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιᾶσεως».

Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς συμπαθῶς ἀφιγμένον.
 ποὺ ἦλθε στὸν κόσμο μας ὡς ἄνθρωπος
 ἀπὸ εὐσπλαγχνία μεγάλη.

γ' τροπᾶριον

Ῥίζης φνεῖσα τοῦ Ἰεσσαί Παρθένε,
 Ἄν καὶ ἐβλάστησες ἀπ' τὴν γενιὰ τοῦ Ἰεσσαί, Παρθένε,
 Ὅρους παρῆλθες, τῶν βροτῶν τῆς οὐσίας,
 τοὺς νόμους παραμέρισες τῆς φύσης τῶν ἀνθρώπων,
 Πατὴρ τεκοῦσα τὸν πρὸ αἰῶνων Λόγον.
 καθὼς ἐγέννησες τὸν προαιώνιο Λόγον τοῦ Πατρὸς,
 Ὡς ηὐδόκησεν αὐτός, ἐσφραγισμένην,
 ὅπως Αὐτὸς ἠθέλησε στὴν μήτρα σου νὰ εἰσέλθει,
 ἀφήνοντας αὐτὴν ἐσφραγισμένην,
 Νηδὺν διελθεῖν τῇ κενώσει τῇ ξένη.
 ἀπὸ παράδοξοι κι' ἀνέκφραστοι ταπεινώσει.

Ὁ πεζὸς κανὼν. Ὡδὴ ε'. Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμὸς

«Θεὸς ὢν εἰρήνης, Πατὴρ οἰκτιρμῶν,
 Ἐσὺ ποὺ εἶσαι τῆς εἰρήνης ὁ Θεός,
 τῆς εὐσπλαγχνίας Πατέρας⁵¹,
 τῆς μεγάλης Βουλῆς σου τὸν Ἄγγελον,
 τὸν Ἄγγελον – Υἱὸν σου, ὡς κομιστὴν
 τῆς ἀποφάσεώς σου⁵² τῆς μεγάλης,

51. Πρβλ. Φιλιππησ. 4, 9: «Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν»
 καὶ Β' Κορ. 1, 3: «ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως».

52. Ἡ μεγάλη βουλή τοῦ Θεοῦ ἦταν ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν σωτηρία
 τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Πρβλ. Ἦσ. 9, 6: «Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος».

εἰρήνην παρεχόμενον
 εἰρήνη νὰ μᾶς φέρει (ἐπὶ τῆς γῆς)⁵³
 ἀπέστειλας⁵⁴ ἡμῖν·

ἀπέστειλες σὲ μᾶς.

ὄθεν θεογνωσίας, πρὸς φῶς ὀδηγηθέντες,
 Ἀπὸ αὐτὸν λοιπὸν ὀδηγημένοι σὲ φῶς θεογνωσίας,
 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες⁵⁵,

ξυπνώνοντας τώρα στὴν χαραυγὴ μιᾶς νέας ζωῆς,

ἀπὸ μεγάλη νύκτα τῆς ἀσέβειας,

δοξολογοῦμέν σε Φιλάνθρωπε».

δοξολογία σου στέλνουμε, Φιλάνθρωπε.

α' τροπᾶριον

Ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι,
 Στὸν νόμο τοῦ αὐτοκράτορος ὑπάκουσες καὶ
 ἀπεγράφης πιθήσας⁵⁶,
 ἀπεγράφης⁵⁷ ὡς ἓνας του ὑπήκοος καὶ δούλος,

53. Πρβλ. Ἰω. (14, 27): «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν» - Εἰρήνην
 πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τοὺς Ἀγγέλους, πρὸς τοὺς συνανθρώπους μας καὶ
 πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας, γράφει ὁ ἅγ. Νικόδημος.

54. Τὸ «ἀπέστειλας» = εὐδόκησας νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Υἱὸς σου,
 εἶπε ὁ Μελωδός, διότι ἡ ἀποστολή τοῦ Υἱοῦ σημαίνει τὴν εὐδοκία τοῦ
 Πατρὸς, τὸ δὲ εὐδοκία δηλώνει τὸ προηγούμενο θέλημα τοῦ Θεοῦ
 περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. Δὲν ἦταν ἐπόμενη ἀλλὰ προηγούμενη
 ἡ ἀπόφαση γράφουν ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ὁ ἅγ. Γρηγόριος
 Παλαμᾶς, δηλ. ἐπραγματοποιήθηκε τώρα αὐτὸ ποὺ εἶχε ἀποφασισθεῖ
 πρὸ τῶν αἰῶνων.

55. Πρβλ. Ἦσ. (26, 9): «ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα μου πρὸς σὲ ὁ Θεός».

56. Εἶναι μετοχὴ Ἀορίστου τοῦ ρῆμ. πείθω (ἐδῶ σὰν νὰ προέρχεται
 ἀπὸ ρῆμα πιθέω) ἀντὶ πεισθεῖς.

57. Πρβλ. Λουκ. (2, 1): «Ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου
 ἀπογράφεσθαι πάσαν τὴν οἰκουμένην».

καὶ δούλους ἡμᾶς,
 κι' ἐμᾶς τοὺς δούλους στὸν ἐχθρό μας (σατανᾶ)
 ἐχθροῦ καὶ ἁμαρτίας,
 καὶ (στὴν δική του κόρη) ἁμαρτία
 ἠλευθέρωσας Χριστέ,
 Χριστέ μᾶς ἐλευθέρωσες,
 ὄλον τὸ καθ' ἡμᾶς δὲ πτωχεύσας,
 ὅταν προσέλαβες τὴν φύση μας ὀλόκληρη
 καὶ ὡς Θεὸς ἐπτώχευσες,
 καὶ χοϊκὸν ἐξ αὐτῆς ἐνώσεως,
 κι' ἀπὸ τὴν ἔνωση αὐτῆ καὶ κοινωνία, στὸν χοϊκὸ τὸν ἄνθρωπο
 καὶ κοινωνίας ἐθεούργησας.
 νὰ θεωθεῖ ἐπέτρεψες⁵⁸.

β' τροπάριον

Ἴδου ἡ Παρθένος, ὡς πάλαι φησίν,
 Ἴδου ἡ Παρθένος, ὅπως παλιὰ μᾶς εἶπε (ὁ Ἡσαΐας)⁵⁹,

58. Ἡ ποιητικὴ ἀπόδοση παραλείπει κάποιες λέξεις, τὶς ὁποῖες ἂν προσθέταμε (ἐντὸς παρενθέσεως) τὸ τροπάριο θὰ ἐλάμβανε τὴν ἐξῆς μορφή: «Τῷ δόγματι (τοῦ) Καίσαρος πιθήσας Χριστέ, ἀπεγράφης (ὡς δούλος) ἐν δούλοις, καὶ δούλους (υπάρχοντας) ἡμᾶς (τοῦ) ἐχθροῦ καὶ (τῆς) ἁμαρτίας, (σὺ) ἠλευθέρωσας (ἡμᾶς ἐξ αὐτῶν)· πτωχεύσας δὲ (ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν) ὄλον τὸ καθ' ἡμᾶς καὶ (τὸ τῆς οὐσίας ἡμῶν) χοϊκόν, (αὐτὸ τοῦτο τὸ χοϊκὸν ἡμῶν σὺ Κύριε) ἐθεούργησας, ἐξ αὐτῆς (ταύτης τῆς) ἐνώσεως καὶ (τῆς) κοινωνίας (μετὰ σοῦ τοῦ Θεοῦ)». (Εὐχαριστίες ἀπευθύνουμε γιὰ τὴν συμπλήρωση αὐτῆ στὸν εὐλαβέστατο μοναχὸ Γερμανόν, τῆς Ἱ. Μονῆς Τατάρνης). Ὁ ἅγ. Νικόδημος σχολιάζει: Ἡ σάρκωση τοῦ Λόγου ἐγένε γιὰ μᾶς θέωση, ἢ κένωση ἐγένε πλήρωση καὶ τὸ πάθος Του ἐγένε ἀπάθεια. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν δική Του πτωχεία γιάτρεψε τὴν δική μας, μετὰ τὸ πάθος Του ἐθεράπευσε τὰ πάθη μας καὶ διὰ τοῦ θανάτου Του τὸν δικὸ μας θάνατο, δηλ. μᾶς ἰάτρευσε μετὰ τὰ ἀντίθετα καὶ μετὰ τὰ ὅμοια.

59. Βλ. Ἡσαΐαν (7, 14): «Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται Υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ».

ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα ἐκύησε,
 μέσ' στὴν κοιλιὰ συνέλαβε κι' ἐκυοφόρησε
 Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα,
 Θεὸν ποῦ ἐγένε ἄνθρωπος,
 καὶ μένει Παρθένος·
 ἐνῶ ἡ ἴδια ἔμεινε Παρθένοσ⁶⁰.
 δι ἧς καταλλαγέντες
 Διὰ μέσου αὐτῆς, ἀφοῦ συμφιλιωθήκαμε
 Θεῷ οἱ ἁμαρτωλοί,
 ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ μετὰ τὸν Θεό,
 Θεοτόκον κυρίως οὔσαν,
 τὴν ἀληθῶς καὶ ὄντως Θεοτόκον
 ἐν πίστει ἀνυμνήσωμεν.
 μετὰ πίστη ἅς ἀνυμνήσουμε.

Ὁ ἱαμβικὸς κανὼν. Ὠδὴ ε'. Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμὸς

«Ἐκ νυκτὸς ἔργων, ἐσκοτισμένης πλάνης
 Σὲ μᾶς ποῦ κάποτε ἤμασταν σὲ ἔργα πλάνης
 καὶ στῆς νύκτας τὸ σκοτάδι βυθισμένοι,
 Ἰλασμὸν ἡμῖν Χριστέ τοῖς ἐγρηγόρως,
 εἶθε νὰ ἔλθεις, Κύριε, φέρνοντας τὴν συγχώρηση,
 καθὼς προσφέρουμε σὲ Σὲ τὸν εὐεργέτη
 Νῦν σοὶ τελοῦσιν ὕμνον, ὡς εὐεργέτη,
 με ἀγρυπνία κι' ἐγρήγορη ὕμνον εὐχαριστίας,
 Ἔλθοις πορίζων εὐχερῆ τε τὴν τρίβον,
 χαράζοντάς μας δρόμο εὐκολοπάτητο,

60. Πρβλ. Ἰεζεκιήλ, (44, 2): «Ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται. Οὐκ ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς, καὶ ἔσται κεκλεισμένη».

Ὁ ἰαμβικὸς κανὼν. Ὡδὴ στ' . Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμὸς

«**Ναίων Ἰωνᾶς, ἐν μυχοῖς θαλαττίοις,**
Ὁ Ἰωνᾶς στὰ βάθη τῆς θαλάσσης παραμένοντας,
Ἐλθεῖν ἐδεῖτο, καὶ ζάλην ἀπαρκέσαι⁷¹.
παρακαλοῦσε ν' ἀνεβεῖ, νὰ σταματήσῃ
ἢ ζάλῃ (μέσ' στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους).
Νυγεῖς⁷² ἐγὼ δέ, τῷ τυραννοῦντος βέλει,
Ἀλλὰ κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸ βέλος
τοῦ (σατανᾶ) τυράννου πληγωμένος,
Χριστέ προσαυδῶ, τὸν κακῶν ἀναιρέτην,
σὲ Σὲ ἀπευθύνομαι φωνάζοντας, Χριστέ μου,
τὸν διώκτη ὄλων τῶν κακῶν,
Θᾶττον μολεῖν σε τῆς ἐμῆς ραθυμίας».
ἔλα κοντά μου⁷³ πιὸ γοργά, προτοῦ
μὲ κυριεύσει ἢ ραθυμία.

α' τροπᾶριον

Ὅς ἦν ἐν ἀρχῇ, πρὸς Θεὸν Θεὸς Λόγος,
Ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος⁷⁴ τοῦ Θεοῦ
ποῦ ἦταν ἐνωμένος ἐξαρχῆς μὲ τὸν Θεὸν Πατέρα του,

71. Τὸ ρῆμα ἀπαρκῶ σημαίνει ἀρκῶ, φθάνω, εἶμαι ἀρκετός, δηλ. ἐννοεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸ ἀρκετὴ ἢ ζάλῃ καὶ ἔτσι νὰ σταματήσῃ νὰ ζαλιζεται καὶ νὰ φοβάται μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους. Πρβλ. Ἰων., (2, 7): «ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἢ ζωῆ μου πρὸς σὲ Κύριε ὁ Θεός μου καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἢ προσευχή μου».

72. Ἡ μετοχὴ *νυγεῖς* προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα *νύττω* ἢ *νύσσω*, (πρβλ. νύξη καὶ κατάνυξη).

73. Μὲ ἄλλα λόγια: Ὁ Ἰωνᾶς παρακαλοῦσε νὰ ἔλθει κοντά σου, ἐγὼ ἱκετεύω νὰ ἔλθεις ἐσύ, πράγμα ποῦ ἐγινε μὲ τὴν γέννηση τοῦ Χριστοῦ.

74. Πρβλ. Ἰω. (1, 1): «*Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος*».

Νυνὶ κρατύνει, μὴ σθένουσαν τὴν πάλαι,
ἐνδυναμώνει τώρα, τὴν ἀνθρωπίνῃ φύση μας,
Ἰδὼν φυλάξει, τὴν καθ' ἡμᾶς οὐσίαν,
γιατὶ τὴν εἶδε ἀνίκανη νὰ διαφυλάξῃ ἀκέραιο
τὸν παλαιὸ δεσμὸ μὲ τὸν Θεό⁷⁵, (τὴν πρώτη κοινωνία),
Καθεὶς ἑαυτὸν δευτέρᾳ κοινωνίᾳ
καὶ ὑποβάλλεται ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς σὲ δευτέρῃ καὶ νέα κοινωνία,
Αὐθις προφαίνων, τῶν παθῶν ἐλευθέραν.
τὴν ἀνθρωπίνῃ φύση ἀναδεικνύοντας ἐλεύθερη
καὶ πάλι ἀπὸ τὰ πάθη.

β' τροπᾶριον

Ἴκται δι' ἡμᾶς, Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος⁷⁶,
Ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἀβραὰμ ἐφθασε καὶ γιὰ μᾶς,
Λυγρῶς πεσόντας, ἐν σκότει τῶν πταισμάτων,
ποῦ ἔχουμε πέσει ἄθλια στὸ σκότος τῶν πταισμάτων,
Υἱὸς ἐγειραὶ, τῶν κάτω νενευκότων⁷⁷,
γιὰ νὰ ὑψώσει πάλι ὡς υἱούς,
ἐκείνους ποῦ ἔχουν τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω,

75. Ὁ Θεὸς δημιουργήσας τὸν ἀνθρωπο τοῦ ἔδωσε παράλληλα μὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος (τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν). Ἡ σχέση αὐτὴ ἀποτελέσῃ τὴν πρώτη κοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς μετέδωσε τὸ κατὰ πολὺ τῆς ὕλης ἀνώτερο, ἦτοι τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Σωτῆρος συνιστᾷ τὴν δευτέρῃ κοινωνία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρωπο, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς μεταλαμβάνει τοῦ χείρονος: ὁ ἄυλος Θεὸς περιβάλλεται ὡς ἔνδυμα τὴν ἀνθρώπινη φύση.

76. Ἡ ὀσφύς σημαίνει τὴν μέση, ἀλλὰ καὶ τὸ σπέρμα ποῦ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ὄργανα τὰ εὐρισκόμενα στὴν μέση τοῦ σώματος, καὶ κατ' ἐπέκταση τὴν γενιά.

77. Ἀπὸ τὸ ρῆμα *νεύω* προέρχεται ἡ μετοχὴ *νενευκότων*, (πρβλ. καὶ *νεῦμα* = ματιὰ, κοίταγμα). Ἡ φράση *υἱὸς ἐγειραὶ τῶν κάτω νενευκότων*

Χριστέ μας βοηθέ, ἐσὺ ντυμένος ἄρρητα
 με σῶμα ἐνὸς θνητοῦ καὶ ἔχοντας ὡς δόλωμα⁹⁷

Πρόβλημα τὴν σάρκωσιν ἄρρήτως ἔχων,

τὴν σάρκα ποὺ φορᾶς ἐνίκησες

τὸν Διάβολο - ἐχθρό κάθε ἀνθρώπου,

προεξέχον, ἐνῶ τὸ σημαντικό δὲν ἦταν ἡ ἀνθρώπινη φύση ποὺ φαινόταν ἀπέξω, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ποὺ κρυβόταν πίσω ἀπ' αὐτήν) καταντρόπιασες τὸν ἐχθρό (=τὸν ἐναντίον) τῶν ἀνθρώπων, παίρνοντας τώρα τὴν μορφή τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ φέροντας μέσα σου τὸν πλοῦτον (=ὄλβον) τῆς θεότητός σου, γιὰ τὴν ὁποία θεότητα με τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τὴν ἀποκτήσουμε κατακρημνιστήκαμε (=ἤλθομεν) ἀπὸ τὸν Παράδεισο (=ἄνωθεν) στοὺς σκοτεινοὺς τόπους τοῦ Ἄδη (κευθμῶνες =τὰ διαμερίσματα, οἱ κρυψῶνες τοῦ Ἄδη, κεύθω = κρατῶ κάτι κρυφὸ).

97. Τὴν λέξη πρόβλημα με τὴν σημασία τοῦ δολώματος ἐχρησιμοποίησε ὁ Ἅγ. Γρηγόριος (Λόγος εἰς τὰ Ἅγια Φῶτα): «Ἐπειδὴ γὰρ ᾤετο ἀήττητος εἶναι τῆς κακίας ὁ σοφιστής, θεότητος ἐλπίδι δελεάσας ἡμᾶς, σαρκὸς προβλήματι δελεάζεται, ἴνα ὡς τῷ Ἀδὰμ προσβαλῶν, τῷ Θεῷ περιπέσῃ καὶ οὕτως ὁ νέος Ἀδὰμ τὸν παλαιὸν ἀνασώσῃται», (=Ἐπειδὴ ὁ ἐφευρέτης τῆς κακίας, δηλ. ὁ Διάβολος, ἐνόμιζε ὅτι εἶναι ἀήττητος, ἐφόσον μᾶς εἶχε δελεάσει με τὴν ἐλπίδα, δηλ. τὴν ὑπόσχεση ὅτι θὰ γίνουμε Θεοί, ἀπατάται τώρα, δηλ. δελεάζεται καὶ αὐτός, παίρνει τὸ δόλωμα, με τὸ νὰ νομίσει ὅτι ὁ γεννηθεὶς στὴν Βηθλεὲμ εἶναι ἕνας κοινὸς ἀνθρώπος ποὺ φέρει σάρκα, δηλ. εἶναι ἕνας ἀκόμη Ἀδὰμ = χοϊκός, ποὺ μπορεῖ εὐκόλα νὰ προσβληθεῖ ἀπὸ τὰ τεχνάσματά του. Ἐπιτιθέμενος, ὁμῶς, ὁ Διάβολος δὲν κατάφερε παρὰ νὰ περιπέσει, δηλ. νὰ προσκρούσει στὸν Θεὸ καὶ ἔτσι ὁ νέος Ἀδὰμ –ὁ Χριστός– νὰ σώσει τὸν παλαιό, τὸν καταδικασμένο στὸν θάνατο). Ὁ ἅγ. Νικόδημος σχολιάζοντας αὐτὴ τὴν πάνσοφη ἀλιευτικὴ τέχνη τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐρμηνεία ποὺ δίδει στὸ τροπάριο «Ἴ τρισμακάριστον ξύλον, ἐν ᾧ ἐτάθη Χριστὸς, ὁ Βασιλεὺς καὶ Κύριος, δι' οὗ πέπτωκεν ὁ ξύλῳ ἀπατήσας, τῷ ἐν σοὶ δελεασθεὶς Θεῷ τῷ προσπαγέντι σαρκί, τῷ παρέχοντι τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν», λέγει ὅτι ὁ Διάβολος μοιάζει με ἄφρονα ἀλιέα, ὁ ὁποῖος θέλοντας νὰ πιάσει μιὰ ἀθερίνα, ἔβαλε γιὰ δόλωμα ἕνα δελφίνι, ἐρμηνεύοντας ἔτσι τὴν προσπάθεια τοῦ Διαβόλου νὰ παρασύρει τὸν ἀνθρώπο με δόλωμα ὅτι θὰ γίνῃ Θεός, ἐνῶ ὁ σοφώτατος ἀλιέας Θεὸς βάζει στὸ ἀγκίστρι τῆς κρυμμένης Θεότητός του, τὸ μικρὸ δόλωμα τῆς φαινομένης ἀνθρωπότητός του καὶ ἔτσι ἐδελέασε καὶ ἔπιασε τὸ μεγάλο κῆτος τὸν Διάβολον!

Ἦσχυνας, ὄλβον τῆς θεώσεως φέρων,
 λαμβάνοντας μορφήν σὰν τὴν δική μας,
 καὶ φέροντας παράλληλα τὸν πλοῦτο τοῦ Θεοῦ.

Μορφούμενος νῦν· ἦς τινος δι' ἐλπίδα,

Με τὴν ἐλπίδα ἐκείνης τῆς θεώσεως
 (ὅτι κι' ἐμεῖς θὰ γίνουμε θεοί)⁹⁸

Ἄνωθεν εἰς κευθμῶνας ἤλθομεν ζόφου.

ἀπὸ ψηλὰ ξεπέσαμε στὰ σκοτεινὰ
 τοῦ Ἄδη διαμερίσματα.

γ' τροπάριον

Τὴν ἀγριωπόν⁹⁹, ἀκρατῶς γαυρουμένην,

Τὴν ἀγριόμορφη, ἀκράτητα ὑπερήφανη

Ἄσεμνα βακχεύουσαν ἐξοιστρομένου¹⁰⁰,

καὶ ἄσεμνα μαινόμενη ὡς Βάκχη ἁμαρτία,
 τοῦ κόσμου ποὺ τρελάθηκε,

98. Αὐτὸ συνέβη, ὅταν ὁ Διάβολος σὰν φίδι ἀλλαγμένος ἐπίσειε τοὺς πρωτοπλάστους, πῶς ἂν γευθοῦνε τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου, ποὺ ἀπαγόρευσε ὁ Κύριος νὰ φάνε, θὰ γίνουν θεοί.

99. Ἡ συντακτικὴ σειρὰ τῶν λέξεων, ἂν ἦταν πεζὸ καὶ ὄχι ποιητικὸ τὸ κείμενο, θὰ εἶχε ὡς ἑξῆς :

Τὴν ἀγριωπόν, ἀκρατῶς γαυρουμένην, ἄσεμνα βακχεύουσαν ἁμαρτίαν (τοῦ) ἐξοιστρομένου κόσμου καθεῖλες πανσθενῶς. Οὗς (μὲν) εἴλκυσε (ἢ ἁμαρτία) πρὶν, σήμερον δὲ σώσεις τῶν ἀρκύων, σαρκωθεὶς ἐκῶν Εὐεργέτα. Μὲ ἄλλα λόγια:

Τὴν ἄγρια καὶ ἀκράτητα ὑπερηφανευόμενη καὶ ἄσεμνα μαινόμενη ὅπως οἱ Βάκχες ἁμαρτία ἐνὸς κόσμου ξετρελαμένου (ἐξοιστρομένου = δαιμονισμένου) τὴν κατακρήμνισες με τὴν πανσθενῆ δύναμη τῆς Θεότητός σου. Καὶ αὐτοὺς ποὺ παρέσυρε πρὶν ἢ ἁμαρτία, σήμερον τοὺς σώσεις ἀπὸ τὰ δίχτυα τῆς (ἄρκυς -υος = τὸ δίχτυ) με τὴν ἐκούσια ἐνανθρώπησή σου Εὐεργέτη μας.

100. Οἴστρος εἶναι ἡ βοιδόμυγα ποὺ τσιμπᾷ τὰ βόδια καὶ τὰ ἐρεθίζει, μτφρ. : ἡ σφοδρὴ ἐπιθυμία, τὸ πάθος.

Κόσμου καθεῖλες πανσθενῶς ἀμαρτίαν·
 τὴν κατακρήμνισες Ἐσὺ ὡς παντοδύναμος Θεός.
Οὓς εἴλκυσε πρὶν, σήμερον τῶν ἀρκύων,
 Κι' αὐτοὺς ποὺ πρὶν ἐτράβηξε στὰ δίχτυα της,
Σῶζεις δέ, σαρκωθεὶς ἐκῶν Εὐεργέτα.
 ἐλευθερώνεις σήμερα ἀπ' αὐτὰ
 μετὴν ἐκούσια σάρκωση, Εὐεργέτη μας.

Ὁ πεζὸς κανὼν.

ᾠδὴ η' . Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμός

«**Θαύματος ὑπερφουῶς ἡ δροσοβόλος,**
 Ἡ κάμιнос μετὴν δροσιά ποὺ ἔριχνε (στοὺς Παῖδες),
ἐξεικόνισε κάμιнос τύπον·
 τὸ εἶδος προεικόνισε¹⁰¹ θαύματος ὑπερλόγου.
οὐ γὰρ οὓς ἐδέξατο φλέγει νέους,
 Δὲν καταφλέγει, δηλαδή, τοὺς νέους ποὺ ἐδέχτηκε,
ὡς οὐδὲ πῦρ τῆς Θεότητος,
 ὅπως (δὲν φλέγει) διόλου τὸ πῦρ ἐκ τῆς Θεότητος,
Παρθένου ἢν ὑπέδν νηδύν·
 τὰ σπλάγχνα τῆς Παρθένου, ἐκεῖ ὅπου εἰσχώρησε¹⁰².

101. Ἡ κάμιнос, στὴν ὁποία ἔριξε ὁ Ναβουχοδονόσορας τοὺς Τρεῖς Παῖδας ποὺ ἀρνήθηκαν, νὰ προσκυνήσουν τὸ ἀγαλμὰ του, ἀποτελεῖ προεικόνιση τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου: ὅπως ἡ φωτιὰ τῆς καμίνου ἄφησε ἀπείραχτους τοὺς Νέους, ἔτσι δὲν ἔβλαψε τὴν Παρθένο καὶ τῆς Θεότητος τὸ πῦρ, ὅταν ἀπ' αὐτὴν κυοφορήθηκε ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

102. Πῶς θὰ κατέκαιε τὸ πῦρ τῆς Θεότητος τὴν ἀμόλυντη Θεοτόκον, τὴν κεκαθαρμένην ἀπὸ τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος, διὰ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ Ἁγ. Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ; Ἐρωτᾷ ὁ ἅγ. Νικόδημος.

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψομεν·
 Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς ὕμνους ἄς ἀναμέλψουμε:
εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον,
 νὰ εὐλογεῖ ὀλόκληρη τὸν Κύριο ἡ κτίση,
καὶ ὑπερυψούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας·
 καὶ ἄς τὸν ὑψῶνει πάνω ἀπὸ τὰ κτίσματα
 εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνες.

α' τροπάριον

Ἔλκει Βαβυλῶνος ἡ θυγάτηρ,
 Ἔσυρε κάποτε ὁ στρατὸς¹⁰³ τῆς Βαβυλῶνος,
παῖδας δορυκτῆτους Δαυῖδ, ἐκ Σιῶν ἐν αὐτῇ,
 τοὺς ἀπογόνους τοῦ Δαβὶδ ἀπ' τὴν Σιῶν
 αἰχμάλωτους στὴν πόλη τους,
δωροφόρους πέμπει δέ,
 μὰ τώρα στέλνει ἡ Βαβυλῶν μετὰ δῶρα
Μάγους παῖδας, τὴν τοῦ Δαυῖδ
 Μάγους, τὰ δικά της τὰ παιδιὰ¹⁰⁴,
θεοδόχον θυγατέρα λιτανεύσοντας·
 νὰ προσκυνήσουν ταπεινὰ τὴν θεοδόχον
 θυγατέρα τοῦ Δαβὶδ.
διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψομεν·
 Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς ὕμνους ἄς ἀναμέλψουμε:

103. Στὸ κείμενο: ἡ θυγάτηρ. Σημαίνει τὰ παιδιὰ τῆς Βαβυλῶνος, ἐδῶ ὁ στρατὸς, ἡ Βαβυλῶνα ἡ ἴδια, κατὰ τὸ *υἱὸς ἀνθρώπου* = ἀνθρώπος, ἢ διότι οἱ Βαβυλώνιοι ποὺ ἐννοοῦνται ἐδῶ ὀνομάζονται παιδιὰ - θυγατέρες τῆς Βαβυλῶνος. Πρβλ. ὅμως καὶ Ψαλμ. (135, 8): «*θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος*», ὅπου ταλαίπωρος ὀνομάζεται γιὰ τὴν καταστροφή ποὺ θὰ ὑποστῆ ἀπὸ τοὺς Πέρσες ἢ καὶ διότι ἀποτελεῖ σύμβολο συγχύσεως - πύργος Βαβέλ.

104. Οἱ Μάγοι ἦσαν ἐκ Περσίας. Οἱ παλαιοὶ Βαβυλώνιοι, ὅμως, εἶχαν κατακτηθεῖ ἀπὸ τοὺς Πέρσες.

εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον,
 νὰ εὐλογεῖ ἡ κτίσις ὀλόκληρη τὸν Κύριο,
καὶ ὑπερυψούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 καὶ ἅς τὸν ὑψώνει πάνω ἀπὸ τὰ κτίσματα
 εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνες.

β' τροπάριον

Ὅργανα παρέκλινε τὸ πένθος ᾠδῆς·
 Τὸ πένθος τῆς σκλαβιάς ἐπέβαλε σιγῇ
 τῶν μουσικῶν ὀργάνων¹⁰⁵,
οὐ γὰρ ἤδον ἐν νόθοις οἱ παῖδες Σιών·
 γιατί δὲν ἔψαλλαν οἱ σκλαβωμένοι παῖδες
 τῆς Σιών σὲ ξένους τόπους.
Βαβυλῶνος λύει δέ, πλάνην πᾶσαν καὶ μουσικῶν,
 Διαλύει τώρα, ὅμως, κάθε πλάνη βαβυλώνια
 καὶ παύει κάθε συναυλία μουσικῶν¹⁰⁶,
ἀρμονίαν Βηθλεέμ ἐξανатеύλας Χριστός·
 Χριστός, (ὁ Ἥλιος) ποὺ ἀνέτειλε ἀπὸ τὴν Βηθλεέμ¹⁰⁷.

105. Πρβλ. Ψαλμ. (136, 1-4): «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσασαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν, ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν... Πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;» Τὰ ποτάμια τῆς Βαβυλῶνος εἶναι παραπόταμοι τοῦ Εὐφράτη.

106. Πρβλ. Δαν. (3, 5): «Ἡ ἂν ὥρα ἀκούσητε τῆς φωνῆς σάλπιγγος, σύριγγος τε καὶ κιθάρας, σαμβύκης τε καὶ ψαλτηρίου καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πίπτοντες προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ». Αὐτὴ ἡ μουσικὴ συνόδευε τὴν διαταγὴ τοῦ Ναβουχοδονόσορα. Τώρα τὰ ὄργανα βουβαίνονται μπροστὰ στὸν ἀνατειλάντα στὴν Βηθλεέμ Χριστόν.

107. Στὸν Δεσπότη Χριστὸ ἐπαληθεύεται καὶ ὁ Ψαλμὸς 136, 8: «Μακάριος, ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου», διότι μὲ τὴν γέννησή Του ἡ Βαβυλῶν, δηλ. ἡ εἰδωλολατρία, ἔλαβε τὸ ἀνταπόδομά της. Κατήργησε κάποτε τὰ ὄργανα τῶν Ἑβραίων; Καταργοῦνται τώρα τὰ δικά της!

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
 Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς ὕμνους ἅς ἀναμέλψουμε:
εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον,
 νὰ εὐλογεῖ ἡ κτίσις ὀλόκληρη τὸν Κύριο,
καὶ ὑπερυψούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 καὶ ἅς τὸν ὑψώνει πάνω ἀπὸ τὰ κτίσματα
 εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνες.

γ' τροπάριον

Σκύλα Βαβυλῶν τῆς Βασιλίδος Σιών,
 Ἡ Βαβυλῶν ἐπῆρε λάφυρα ἀπ' τὴν βασιλίσσα
 τῶν πόλεων, τὴν Σιών,
καὶ δορύκτητον ὄλβον ἐδέξατο,
 καὶ πλοῦτον μὲ τὰ ὄπλα ἀποκτημένον.
Θησαυροὺς Χριστός,
 Τώρα ὁ Χριστὸς τοὺς θησαυροὺς
 (χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν)
ἐν Σιών δὲ ταύτης, καὶ Βασιλεῖς
 καὶ ἀστρολόγους Μάγους Βασιλεῖς,
 ἔλκει κοντὰ του στὴν Σιών
σὺν ἀστέρι ὀδηγῶ, ἀστροπολοῦντας ἔλκει·
 μὲ ὀδηγὸ ἐκεῖνο τὸ ἀστέρι.
διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
 Γι' αὐτὸ καὶ μεῖς ὕμνους ἅς ἀναμέλψουμε:
εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον,
 νὰ εὐλογεῖ ἡ κτίσις ὀλόκληρη τὸν Κύριο,
καὶ ὑπερυψούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 καὶ ἅς τὸν ὑψώνει πάνω ἀπὸ τὰ κτίσματα εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνες.

οὐ ἐτέχθη, Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὅπου γεννήθηκε παράδοξο Παιδί,
ὁ πρὸ αἰώνων (= ἄχρονος) Θεός.

Συναξάριον

- Τῆ ΚΕ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Στίχοι

Θεὸς τὸ τεχθέν, ἡ δὲ Μήτηρ Παρθένος.
Θεὸς τὸ γεννηθὲν καὶ ἡ Μητέρα του Παρθένος.
Τί μείζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἡ κτίσις;
Τί πιὸ μεγάλο καὶ παράδοξο εἶδε ποτὲ ἡ κτίσις;
Παρθενικὴ Μαρίη Θεὸν εἰκάδι γείνατο πέμπτη.
Ἡ Παρθένος Μαρία Θεὸν ἐγέννησε τὴν εἰκοστὴ πέμπτη.

- Τῆ αὐτῆ ἡμέρα, Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων.

Στίχοι

Σὲ προσκυνοῦσα τάξις ἐθνικὴ, Λόγε,
Σὲ προσκυνώντας, Λόγε καὶ Θεέ, ὁ κόσμος τῶν εἰδώλων,
Τὸ πρὸς σὲ δηλοῖ τῶν Ἐθνῶν μέλλον σέβας.
Τὸν σεβασμὸ δείχνει πρὸς σέ,
ποῦ πρόκειται τὰ ἔθνη ν' ἀποτίσουν.

- Τῆ αὐτῆ ἡμέρα, Μνήμη τῶν θεασαμένων Ποιμένων τὸν Κύριον.

Στίχοι

Ποίμνην ἀφέντες τὴν ἑαυτῶν Ποιμένες,
Οἱ Ποιμένες ἀφήνοντας τὴν ποιμνὴ τους,

Ἴδεῖν καλὸν σπεύδουσι Χριστὸν ποιμένα.

τὸν Χριστὸν σπεύδουν νὰ δοῦν, τὸν καλὸν Ποιμένα.

Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὁ πεζὸς κανὼν. Ὠδὴ ζ'. Ἦχος ὁ αὐτός. Ὁ Εἰρμός

«Οἱ Παῖδες εὐσεβεῖα συντραφέντες,
Οἱ Τρεῖς Παῖδες ποὺ ἀνατράφηκαν μ' εὐσέβεια,
δυσσεβοῦς προστάγματος καταφρονήσαντες,
ἀφοῦ ἐπεριφρόνησαν τὸ δυσσεβὲς διάταγμα⁸²,
πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ ἐπτοήθησαν,
δὲν φοβηθῆκαν τοῦ πυρὸς τὴν ἀπειλή,
ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς
ἀλλὰ καὶ μέσα στὴν φωτιά
ἐστῶτες ἔψαλλον·
ὄρθιοι ἔψαλλαν:
Ὁ τῶν Πατέρων Θεός, εὐλογητὸς εἶ·
ὁ τῶν Πατέρων μας Θεὸς εἶσαι εὐλογημένος.

α' τροπάριον

Ποιμένες ἀγραυλοῦντες, ἐκπλαγοῦς φωτοφανείας ἔτυχον·
Οἱ ἀγρυπνοῦντες στοὺς ἀγρούς ποιμένες⁸³,
ἀξιώθηκαν μιᾶς θαυμαστῆς φωτολουσίας.

82. Τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορος γιὰ προσκύνηση τοῦ ἀγάλματός του.

83. Πρβλ. Λουκ. (2, 8-12): «Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ Ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν». Ἐπομένως ἡ δόξα Κυρίου ποὺ περιέλαμψεν αὐτούς, ἦταν ἓνα θεϊκὸ φῶς.

Διονύσιος Ἰω. Μούσουρας
δ.φ. Φιλολόγος

Χριστὸς γεννᾶται

Ἑρμηνεία Ὑμνων Ἀκολουθίας Χριστουγέννων
ἤτοι
τῶν δύο ἀσματικῶν Κανόνων καὶ ἄλλων τροπαρίων τῆς ἑορτῆς

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Π. Β. ΠΑΣΧΟΥ

Σειρά: Ἑρμηνεία Κανόνων Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν Ἑορτῶν
Τεύχος Α΄

Ἔκδοσις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος Ὑμνολογικῶν Ἐρευνῶν
Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Βριλησσιῶν
«Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης»
ΑΘΗΝΑΙ 2017